

MAC-TALLA.

“An ni nach cluinn mi an diugh cha 'n aithris mi maireach.”

Vol. XI.

SIDNI, CEAP BREATUNN, DI-HAOINE, FEBRUARIDH 6, 1903.

No. 16.

Lagh an Aghaidh na Misge.

AIR a' cheud latha dhe 'n bhliadhna so bha lagh ùr air a chur air obair ann an Sasuinn, lagh a tha ann an iomadh dòigh eadar-dheal- aichte o gach lagh eile dhe sheòrsa. Ann an deanamh an lagha so b' e an ni a bha 'san amharc casg a chur air misg 's air ana-caith- eamh an òil, agus tha e gu math cothromach, a cur a roinn fein de 'n pheanas air fear-an- òil 's air fear-reic an òil. 'S ann an so a tha e eadar-dhealichte o laghannan eile. Roimhe so bha e na chleachdadh a bhi-cur a' pheanas cha mhor gu h-iomlan air an reiceadair. Fo 'n lagh ùr so, ma gheibhear duine air an t-sràid no an àite follaiseach eile air an daor- aich, theid a ghlacadh 's a pheanasachadh, agus ma theid a ghlacadh mar sin tri uairean 'san aon bhliadhna, theid ainm a chur air clàr dubh nan drongairean, agus cha 'n fhaodar deur de stuth làidir a reic ris no thoirt dha air dòigh eile gu ceann thri bliadhna. Tha càin throm air a cur air neach a reiceas ris e, agus air fhein ma theid e eadhon a dh' fheuchainn ri cheannach. Bidh 'ainm 's a dhealbh air an cur suas anns na tighean-òil, a chum 's nach bi leisgeul sam bith aca sin ma gheibhear iad a bristeadh an lagha.

Ann am Breatunn gu h-iomlan tha an sluagh daonnan air taobh an lagha, agus nuair theid lagh ùr a dheanamh, seasaidh iad ri chùil. Agus ged tha 'n lagh so gu laidhe gle chruaidh air moran—oir tha moran misge anns an dùthaich—cha 'n eilear idir a' feuch- ainn ri chur an neo-bhrìgh. Tha 'n luchd- ceartais a' deanamh an dleasnais, 's tha a thoradh ri fhaicinn cheana. Tha na h-òsdair- ean a' fàs ni 's faicilliche có ris a reiceas iad, tha luchd na daoraich a' gabhail eagail 's a' cur casg orra fein, agus tha dùil gu 'n tig atharrachadh mor air an t-sluagh tre obrach- adh an lagha so.

Gun teagamh sam bith bha feum agus feum mor air lagh dhe t-seorsa so. Bha 'n t-òil a' gabhail greim air an t-sluagh a bha 'bagairt uilc do 'n dùthaich. Ma 's fìor gach sgeul a thatar ag aithris, bha Breatunn o chionn beagan bhliadhnachan air ais a call a greim air malairt an t-saoghail, agus bha moran dhe 'n choire sin air a chur air cho trom 's a' bha a sluagh gu coitichionn air an òil. Bidh sinn an dòchas gu 'n cuidich an lagh ùr le stuaimhe na dùthcha, gu 'n deanar lagh dhe 'n t-seòrsa cheudna do Alba 's do Eirinn, agus gu 'n saorar an sluagh o'n dubhaile mhilltich a tha 'toirt sgrios agus mi-fhortan air na h-ùiread dhiu. B' e ar dùrachd gu 'n sguir- eadh Breatunn de bhi fad air deireadh air dùthchannan eile a thaobh stuaimhe, agus gu 'n tigeadh i 'n ùine ghearr gu bhi na h-eisimpleir dhaibh anns an dòigh sin mar a tha i cheana ann an iomadh dòigh eile.

Anns an dùthaich so is tric a chluinnear o mhuinntir nach eil càirdeil ri laghannan a tha 'n aghaidh an òil, nach urrainnear daoine dheanamh stuama le achd pàrlamaid. Is àbhaist dhaibh, cuideachd, a bhi cur an cèill

cho measail 's a tha iad air an dòigh a bhatar a laimhseachadh nan cùisean ceudna ann an Breatunn, an dùthaich a b' fhearr laghannan a bha air uachdar an t-saoghail. Gu dé th' aig a mhuinntir sin ri radh a nis? An abair iad gu bheil Breatunn a' dol air seacharan— gu bheil luchd-deanamh nan laghannan matha a' call an tuigse nuair a tha iad a' dol a dh' fheuchainn ri daoine dheanamh stuama le achd pàrlamaid?

Diteadh a' Choirneil Lynch.

BHA an Coirneal Lynch air a dhìteadh gu bàs ann an Lunnuinn air an treas latha fich- ead dhe 'n mhios so. Bha e air fhaotainn ciontach de àrd-fhoill an aghaidh na riogh- achd. Nuair thòisich cogadh nam Boerach, chaidh esan, mar chaidh iomadh aon eile dhe cho-luchd-dùthcha, do 'n Transbhaal, agus ghabh e an arm na dùthcha sin an aghaidh Bhreatuinn. Nuair thainig crìoch air a chog- adh, thàinig e dhachaidh do Eirinn, agus chuir e e-fein fa chomhair an t-sluaigh air-son a thaghadh mar fhear-pàrlamaid. Bu mhor an othail a bh' air fein 's orra-san a bha gabhail a thaobh nuair chuir iad a stigh e. Ach mu 'n do ghabh e 'àite-suidhe 'sa phàrl- amaid, chaidh a ghlacadh air-son àrd-fhoill, agus mar dh' ainmicheadh chaidh fhaotainn ciontach 's a dhìteadh gu bàs. Tha cuid a' gabhail orra bhi creidsinn nach bi a' bhinn air a toirt gu crìch—gu 'n toir an rìgh math- anas dha, no an àite chur gu bàs gu 'n toirear prìosan ri 'bheò dha. Faodaidh e bhith gu bheil a' bharrail sin ceart; ach cha bu chòir a leigeil air diochuimhn nach eil na Breatunn- aich cho déigheil air a bhi 'toirt mathanas do na ciontaich 's a tha muinntir nan Stàidean, agus, gu mi-fhortanach, sinn fein ann an Canada. Anns an t-seann dùthaich tha an lagh air a gabhail a cheart da-rìreadh, agus biodh an ciontach bochd no beairteach, iosal no uasal, ma gheibh an lagh greim air, cha teid e as o pheanas. Agus nuair bheirear fa-near nach eil cionta ann a's mò an sealladh an lagha na àrd-fhoill an aghaidh na riogh- achd, faodar a cho-dhùnadh nach ruig an Còirneal Lynch a leas moran dòchais a bhi aige gu 'm faigh e mathanas.

Suidhe na Parlamaid.

CHA 'n eil an àrd-phàrlamaid air a gairm gu bhi cruinn gus an dara latha deug dhe 'n Mhàrt. Tha sin faisg air mìos ni 's anmoiche na 'n t-àm a dh' ainmicheadh 'san àireamh mu dheireadh dhe 'n phaipeir so. Tha dùil ris a' phàrlamaid a bhi na suidhe fad an t-samhraidh. Tha iomadh gnothuch cudth- romach ri bhi fa chomhair, ach cha 'n iad sin a's mò a thàirneas dhe 'n ùine idir. Tha moran de dhaoine beaga 'sa phàrlamaid a' cosg tìm an taighe gach bliadhna le òraidean gun bhun, gun bhàrr, ris nach eil ach gann duine ach iad fein ag éisdeachd, ach a dh' fheumas iad a labhairt a chum gu 'm faigh iad an clo-bhualadh a nasgaidh 's an sgaoil-

eadh am measg an càirdean 'sna siorrachdan a tha ga 'n taghadh. Na 'm faighte dòigh air glas-ghuib a chur air gach duineachan dhe 'n t-seorsa sin, bu mhath an caomhnadh a dheante air ùine 's air airgiod.

Cuisean Bhenesuela.

THA cùisean Bhenesuela fhathast mar a bha iad. Tha fiosan gun àireamh ag innse gu bheil Breatunn is a' Ghearmailt a nis a' tuig- sinn gu 'n d' rinn iad mearachd mhor an uair a chuir iad a' ghlas air puirt na dùthcha bige sin. Tha cuid de na fiosan cho bàigheil ri Breatuinn 's gu bheil iad ag ràdh gu bheil nàire air a luchd-riaghlaidh air-son mar ghabh iad pàirt na Gearmailte 'sa ghnòthuch, 's gu bheil e gonadh nam Breatunnach air fad an dùthaich a bhi cho mor air chomhairle an Iompair Uilleam. Is dligeach a radh, co dhiu, gu bheil na fiosan so uile 'tighinn rathad New York, agus o nach eil fhios againn ciod an tomhas “deasachaidh” a rinn- eadh orra air an rathad, cha chuir sinn mar fhiachaibh air ar leughadairean a chreidsinn dhiu ach na chi iad fein iomchuidh.

Comhairle bho Charnegie.

ANN an òraid a labhair Andra Carnegie aig cruinneachadh de dhaoine 'dga ann am baile Phittsburg o chionn beagan bhliadhnachan, chomhairlich e iad mar a leanas:—

“A dhaoine òga, seachnaibh an t-òil. Cha 'n fhear-searmonachaidh stuaimhe mise idir, ach duine tha 'g innse dhuibh na dh' fhios- raich e le bheachdachadh fein re a bheatha. Agus tha mi 'g ràdh ruibh gu bheil sibh ni 's buailtiche air fàilneachadh an obair ur beatha air tàille an òil na air tàille buaireadh sam bith eile a dh' fhaodas tighinn oirbh. Is gann buaireadh eile anns an tuit neach air nach faod e buaidh a thobhairt agus ath- leasachadh a dheanamh, ach o iotadh mi- shealbhach an òil cha mhor gu bheil dol as aige. 'S e àireamh gle bheag do 'n urrainn buaidh iomlan a thoirt air, agus do 'n mhor chuid tha e eu-comasach.

Cuimhneach air na h-Eoin.

ANNS an t-Suain, tha àm na Nollaig air a cumail le dealas air am bheil sinn 'san dùth- aich so tur aineolach. Cha 'n eil crìoch a tighinn air cuirmean 's air cridhealas na Noll- aig gus an treas latha deug dhe 'n bhliadhn' ùir. Tha fear siubhail a chuir cuairt air an dùthaich mu àm na Nollaig ag innse 'n sgeula beag a leanas air aon de chleachdaidhean an t-sluaigh:—

“Air aon fheasgar geamhraidh bha mi sceatadh air loch bòidheach mu thri mìle bho Ghottenburg. Air mo rathad dhachaidh thug mi 'n aire gu robh faisg air dorus gach tighe crann fada air a chur na 'sheasamh agus sguab arbhair an ceangal ri bhàrr.

“‘C'ar-son a thatar a deanamh sud?’ thuirt mi ri mo chompanach.

SGEULACHDAN ARABIANACH.

ALADIN.

CAIB. XV.

IR an ath mhadainn an uair a dhuisg Aladin thaing na gillean-seomair a steach gus a chuid aodaich a chur uime, agus chuir iad trusgan uime a bha moran na bu bhriagha na 'n trusgan a bh' uime an latha roimhe sid. An sin thug e ordugh fear dhe na h-eich a b' fhearr fhaotainn deas dha, agus an uair a chaidh e air a mhuin, mharcaich e, agus e air a chuartaich le moran sheirbhiseach, gu luchairt an righ. Chuir an righ failte air le mor urram, agus thug e air suidhe r'a thaobh, agus dh' ordaich e am biadh-maidne 'thoirt a steach.

Fhreagair Aladin, agus thuirt e: "Tha mi 'guidhe air bhur morachd nach cuir sibh an urram sin orm an diugh. Thainig mi a dh' iarraidh oirbh fhein agus air ard-mhaithean na cuirte a dhol do m' luchairt gus biadh a ghabhail comhladh ris a' bhana-phrionnsa."

Dh' aontaich an righ gu toileach gu 'm falbhadh e, agus gun dail sam bith dh' fhalbh e agus Aladin air a laimh dheis agus an t-ard-chomhairleach air a laimh chli. Bha luchd-dreuchd is oifigich a' falbh rompa, agus bha ard-mhaithean na cuirte a' falbh 'nan deaghaidh.

Mar bu dluithe a bha 'n righ a' tighinn air luchairt Aladin is ann bu mho a bha maise na h-aitreibh a' cur de dh' iognadh air; ach bha moran a bharrachd iognaidh air an uair a chaidh e steach innte. Cha b' urrainn e gun a h-uile rud a bha e 'faicinn a mholadh gu mor.

An uair a chaidh an righ a steach do 'n t-seomar air an robh na ceithir uinneagan fichead, far an robh iad gus am biadh a ghabhail, agus a chunnaic e cho maiseach 's a bha gach ni air a dheanamh agus gu h-araidh na h-uinneagan a bha air an deanamh maiseach le seudan agus le clachan luachmhor, agus an uair a thuirt Aladin ris gu 'n robh iad a' cheart cho maiseach an taobh am muigh 's a bha iad an taobh a staigh, bha leithid de dh' iognadh air 's nach robh fhios aige ciod a theireadh e. An uair a bha e greis 'na thosd thuirt e ris an ard-chomhairleach: "Am bheil e comasach gu 'm biodh an luchairt aluinn so cho dluth dhomh agus mi gun fhios agam air gus a nis?"

"Mo thighearna," fhreagair an t-ard-chomhairleach, "faodaidh cuimhne 'bhith aig bhur morachd nach robh clach air an larach so air a' bho 'n de an uair a thug sibh cead do Aladin a togail, agus bu mhise cheud duine a dh' innis dhuibh 's a mhadainn an de gu 'n robh an luchairt so air a crìochnachadh."

"Tha cuimhn' agam air sin; ach cha do smaoinich mi idir gu 'n robh an luchairt 'na h-aon de dh' iognaidhean an t-saoghal. C' aite air an t-saoghal am faighear ballachan air an togail de dh' or 's de dh' airgid an aite chlachan? Agus c'aite am faicear uinneagan air an deanamh maiseach le daoimein, le rubaidhean, agus le emeralds? Cha chualas guth air a leithid so riamh roimhe air an t-saoghal."

Bha 'n righ a' gabhail beachd gu dluth air na h-uinneagan, agus 'g an cunnais, agus thug e an aire gur e tri air fhichead dhiubh a bha air an deanamh maiseach le neamhnuidean 's le clachan luachmhor, agus ghabh e iognadh gu leor a chionn gu 'n robh aon te dhe na ceithir air fhichead air a fagail gun crìochnachadh.

Bha 'n t-ard-chomhairleach 'na chuideachd an comhnuidh, agus thuirt e ris: "Tha e 'cur moran iognaidh orm gu 'm biodh talla cho mor agus

cho maiseach so air 'fhagail gun crìochnachadh."

"Mo thighearna," ars' an t-ard-chomhairleach, "cha 'n 'eil teagamh nach e cion uine bu choir-each nach do crìochnaicheadh an uinneag so mar a crìochnaicheadh cach; oir faodar a bhith cinn-teach gu 'm bheil neamhnuidean gu leor aig' Aladin air a son, agus gu 'n crìochnaich e i cho luath 's a gheibh e uine."

Anns a' cheart am thainig Aladin far an robh iad.

"A mhic," ars' an righ ris, "is e so an aon talla cho briagha 's a th' air an t-saoghal; ach tha aon rud a tha 'cur iognaidh orm, agus is e sin, gu 'm bheil te dhe na h-uinneagan gun crìochnachadh. An ann a chionn gu 'n d' rinn an luchd-oibre dichuimhn' no dearmad air an obair, no, an ann le cion uine nach do chuir iad crìoch gu snasail air an obair mhaiseach so?"

"Mo thighearna," ars' Aladin, "cha b' ann air son a h-aon dhe na h-aobhair sin a dh' fhagadh an uinneag gun crìochnachadh. Is mi-fhin a dh' ordaich do 'n luchd-oibre gun crìoch a chur oirre. Bha toil agam gu 'm biodh de chliu aig bhur morachd crìoch a chur air an talla agus air an luchairt comhladh, agus tha mi 'n dochas gu 'n cuir sibh bhur n-aonta ris an ni a runaich mi, a chum gu 'm bi cuimhn' agam air na fabhair a fhuair mi uaibh."

"Ma 's e sin a bha 'nad bheachd," ars' an righ, "tha mi riaraichte gu leor, agus bheir mi ordugh seachad toiseachadh ris an obair gun dail."

Gun dail sam bith chuir an righ fios air gach seud-fhear agus or-cheard a b' fhearr na cheile a bha ann an ceanna-bhaile na rioghachd.

Anns a' cheart am chaidh an righ agus Aladin am mach as an talla so, agus chaidh iad do 'n talla anns an robh a' chuir air latha na bainnse. Thainig nighean an righ a steach do 'n talla ann an uine ghoirid, agus chuir i failte air a h-athair, agus dh' aithnich e air aogasg a gnuise gu 'n robh i gle thoilichte leis a' phosadh a rinn i.

Shuidhicheadh da bhord anns an talla, agus bha am pailteas dhe gach seorsa bidh a b' fhearr na cheile air a chur air na buird so ann an soithichean oir.

Shuidh an righ, agus a nighean, agus Aladin, agus an t-ard-chomhairleach aig fear dhe na buird, agus shuidh ard-mhaithean na cuirte aig a bhord eile. Chord gach seorsa bidh a bh' air a' bhord anabarrach math ris an righ, agus dh' aidich e nach do bhlaic e air na b' fhearr riamh. Mhol e am fion mar an ceudna. Ach cha robh dad air a' bhord bu mho a chuir a dh' iognadh air na maise nan soithichean anns an robh am fion; oir bha iad air an deanamh de dh' or fioglan, agus air an deanamh ro mhaiseach le seudan. Chord an ceol ris anabarrach math mar an ceudna.

An uair a dh' eirich an righ o 'n bhord, dh' innseadh dha gu 'n robh na seudfhearann, agus na h-or-cheardan air tighinn; agus thill e steach do 'n talla gus an uinneag a bha gun crìochnachadh a shealltainn dhaibh. "Chuir mi fios oirbh," ars' esan, "gus an uinneag so a crìochnachadh a' cheart cho snasail ri cach. Gabhaidh beachd gu math orra, agus cuiribh crìoch air an uinneag so cho snasail ri cach, agus cho luath 's a theid agaibh air."

An uair a ghabh iad beachd gu dluth air a h-uile te dhe na tri uinneagan fichead, agus a chuir iad an comhairle ri 'cheile fiach ciod a rachadh aig gach fear dhiubh air a dheanamh, chaidh iad far an robh an righ, agus thuirt iad ris: "Mo thighearna, tha sinne toileach air an obair a dheanamh leis gach dicholl agus innleachd 'nar comas; ach cha 'n 'eil de sheudan againn eadrainn gu leir na chuireas crìoch air an obair mhoir so."

"Tha 'm pailteas de sheudan agamsa," ars' an righ; "thigibh do mo luchairt-sa, agus taghaibh na fhreagras oirbh dhiubh."

Thill an righ air ais do 'n luchairt, agus dh' ordaich e na seudan a thoirt an lathair. Agus thug na seud-fhearann leotha an aireamh bu mho dhiubh, gu h-araidh an fheadhainn a thug Aladin do 'n righ. Ged a chuir iad am feum iad gu leir, gidheadh cha d' rinn iad aghartas mor anns an obair. Thainig iad uair is uair a dh' iarraidh tuilleadh sheudan, agus ann an ceann a' mhios cha robh an obair leitheach aca. A dh' aon fhacal, chuir iad an sas na bha de sheudan aig an righ, agus na fhuair e an iasad o 'n ard-chomhairleach, agus gidheadh cha robh an obair leith chriochnaichte.

Bha fhios aig Aladin nach b' urrainn an righ crìoch a chur air an obair cho math 's bu choir. Chuir e fios air na seudfhearann, agus thuirt e riutha stad dhe 'n obair; ach dh' ordaich e dhaibh an obair a rinn iad a thoirt as a cheile, agus na seudan a thoirt air ais a dh' ionnsuidh an righ agus an ard-chomhairlich. Ann am beagan uairean thug iad as a cheile an obair ris an robh iad fad shia sheachduinean, agus dh' fhalbh iad. Thug Aladin lamb air a' chruisgean, agus an uair a thug e suathadh no dha air thainig am fathach mar a b' abhaist dha.

"Fhathaich," ars' Aladin, "dh' ordaich mi dhut te dhe na h-uinneagan fhagail gun crìochnachadh, agus rinn thu gu pongail mar a dh' aithn mi dhut. A nis, tha mi 'g ordachadh dhut a crìochnachadh mar a crìochnaich thu cach."

Chaidh am fathach as an t-sealladh ann an tiotadh. Chaidh Aladin am mach as an talla, agus an uair a thill e steach an uine gun bhith fada, bha 'n uinneag air a crìochnachadh mar a bha na h-uinneagan eile.

Anns a' cheart am rainig na seudfhearann agus na h-or-cheardan luchairt an righ, agus an uair a thugadh an lathair an righ iad, thuirt am fear a b' urramaiche dhiubh, agus e 'cur nan seudan gu leir an lathair an righ: "Mo thighearna, tha fhios aig bhur morachd gu 'n d' thug sinn uine mhath air an obair a dh' earb sibh ruinn, agus gu 'n d' rinn sinn ar n-uile dhìchioll air crìoch a chur oirre cho math 's a b' urrainn duinn. Bha 'n obair gu math air a h-aghart an uair a thainig Aladin, agus cha b'e mhain gu 'n do chuir e stad air an obair, ach thug e oirnn mar an ceudna na rinn sinn dhe 'n obair a thoirt as a cheile, agus na seudan a thoirt air ais a dh' ionnsuidh bhur morachd."

Dh' fheoraich an righ dhiubh an d' thug Aladin aobhar sam bith dhaibh air son gu 'n d' thug e orra sgar dhe 'n obair. Agus thuirt iad ris nach d' thug. Anns a' mhionaid dh' ordaich e each a thoirt g' a ionnsuidh, agus mharcaich e gu ruige luchairt Aladin ann an cuideachd aireamh beag dhe 'sheirbhiseach. An uair a rainig e, thainig e air lar aig bonn na staidhreach a bha 'dìreadh gu talla nan ceithir uinneagan fichead, agus ghabh e suas dìreach g' a ionnsuidh gun uiread is fios a thoirt do Aladin. Ach thachair gu 'n robh Aladin anns an talla aig an am, agus choinnich e an righ aig an dorus.

(Ri leantuinne.)

LITIR A ONTARIO.

THA fuaim na seana bhliadhna air falbh as ar cluasan an uair a bha i toirt suas an deò, agus a nis thainig bliadhna ùr a stigh o'n a sgrìobh mi mu dheireadh litir a dh' ionnsuidh MHC-TALLA.

Tha stoirmeannan agus sneachda mor againn an so, gu sonraichte o clionn da sheachduin air ais. Tha na rathaidean air an dùnadh suas ann

am mòran àiteachan. Bha an t-side gu math fuar o'n thàinig an geamhradh, ach tha dòchas agam gu 'm fàs i ni 's fhearr gun dàil.

Bha mi leughadh litir "C. C." mu 'n bhliadhn' ùir, agus gu dearbh bha i taitneach a bhi ga 'leughadh, oir cha do dh' fhàg e ni—mar tha, mar bha, agus mar bhitheas—gun a chur sios le maisie agus ann an deagh ordugh.

Chunnaic mi litir, cuideachd, bho Chalum beag. Cha 'n 'eil fhios agam co dhiubh 'se Calum na Gàilig a bh' againn ann am Priceville a th' ann no nach e. Innsidh e dhomh an ath uair a sgrìobhas e. Ach tha mi toilichte bhi faicinn nam puingean math a tha aige.

Tha sinn toilichte bhi leughadh mar tha MAC-TALLA a seasamh suas air taobh na stuamachd. Tha moran àiteachan is mìosa a thaobh mi-stuamachd na 'm baile beag so, ged tha gu leor dheth ri fhaicinn ann air amannan sonruichte dhe 'n bhliadhna. Tha feadhainn a cumail am mach nach 'eil coire sam bith 'san deoch-làidir, 's leis a sin nach bu choir a bhi feuchainn a chur as. Tha iad sin a leigeadh cudthrom mor air na briathran: "Cleachd beagan fiona air-son do ghoile;" ach an àite beagan a ghabhail 's ann a dh' òlas iad làn am broinne de 'n stuth is làidire a bhios ri fhaotainn. 'S iomadh duine còir, gasda, òg agus sean, a tha air a thoirt a thaobh leis an deoch-làidir. Saoilidh mi gu 'm bheil e na 'dhit-eadh mor air pàrantan a tha togail teaghlach ghillean, a bhi labhairt an aghaidh stuamachd na 'n làthair; oir an uair a chi iad an athair, duine tha na 'm beachd cho math 'sa th' air an t-saoghal, a togail a ghuth an aghaidh stuamachd, their iad: "Cha 'n 'eil ar n-athair a faicinn coire sam bith 'san stuth-làidir, agus feumaidh gur esan tha ceart agus nach e sinne, agus leis a sin feuchaidh sinn dé is blas da." Agus an uair a bhlaiseas iad aon uair air, tha iad ga 'n cur fein ann an cunnart fàs na 'm misgeirean.

Tha duine an sid a dol a chur laimh na 'bheatha le puinnsean a ghabhail. Tha duin' eile na sheasamh laimh ris, agus cha dean e uiread agus feuchainn ris a phuinnsein a thoirt as a làthair. Agus their e, "Gabhadh e a leor dheth; dé an gnothuch a th' agam ris!" Nach 'eil an duine sin ann an tomhas ciontach de bhàs an duine eile, oir cha tug e ionnsaidh air a phuinnsein a thoirt uaithe. 'S ann mar sin a tha mu 'n stuth-làidir.

Bha cruinneachadh nan Gàidheal aig a Chomunn sin an so o chionn da sheachduin, agus mar b' àbhaist bha moran cruinn. Bha da phrìobaire ann, Eachunn Domhnullach agus Pàdrùig Mac Artair, da Ghaidheal ghasda. Bha Mac Griogair mor a Toronto a seinn orain; agus Miss Walker, mar an ceudna a Toronto, anns a chuideachd. Chuir iad seachad oidhe chridheil, shunndach.

Cha 'n 'eil ach àite no dha eile ann an Ontario anns am bheil Gàilig air a searmonachadh mar tha i am Priceville, ged nach 'eil moran suim air uairibh ga ghabhail dhith. Ach tha 'n duine còir a tha ga 'searmonachadh a deanamh a dhleasanaid. Cha mhor de na seana Ghaidheil tha beò a nis 'san àite so dhe 'n mhuinntir a dh' fhuiling fuachd is acras o chionn leth-cheud bliadhna. Cha 'n 'eil iad ach gann ri 'm factainn a nis.

Chunnaic mi ainm Iain Dhughallaich, a Sowerby, 'sa MHAC-TALLA. Tha mise chomhnuidh laimh ri Domhnull a bhràthair, duine còir, gasda, agus deagh nàbaidh. Dh' eug màthair Iain 'san àite so o chionn mìos air ais. Dh' fhàg i seann chompanach 'na aonaran, a ruith an corr da réis mar long gun stiùir.

Chi mi gu 'm bheil Iain Mac Cuithean, a Boothville, a gabhail MHIC-TALLA am bliadhna rithist. Tha bean Iain na sgoileir math Gàilig, agus tha

Gàilig mhath aig Iain fhein mar an ceudna. Tha dòchas agam gu 'n sgrìobh e a dh' ionnsuidh a phaiper Ghàilig uair no uaireigin; oir 's ann air son naidheachdan a tha e air a chur am mach.

Tha e na leisgeul aig cuid nach urrainn daibh Gàilig a sgrìobhadh. Cha 'n urrainn 'nuair nach 'eil iad a feuchainn ris. Cha d' fhuair mise ionnsachadh riamh ann an Gàilig. Feuchadh iadsan ri Gàilig a sgrìobhadh agus theid aca ris math gu leor. "Far am bi toil bidh gnìomh."

Ach tha mi dol air adhart tuilleadh is fada agus feumaidh mi stad. Slàn leibh an nochd.

Is mi 'ur caraid,

IAIN MAC ILLEASBUIG.

Priceville, Ian. 17, 1903.

AN CEANNAICHE EADAILTEACH.

(Air a leantuinn).

N àm do Phortia dealachadh r'a fear- posda labhair i gu misneachail ris, agus dh' iarr i air a charaid a thoirt leis an uair a thilleadh e; ach bha i fo amharus gu 'n eireadh gu h-òle do dh-Antonio, agus an uair a dh' fhagadh i leatha fhein, thoisich i air meorachadh an robh aon doigh no doigh eile anns am b' urrainn di ruigheachd air caraid a Bassanio gaol a shaoradh; agus ged gheall i, air son an tuilleadh urrainn a chur air Bassanio, gu 'n geilleadh i gu malda macanta d' a ghliocas-san mar thigeadh e do mhnaoi dhileis, air a shon so uile, a nis an uair a bha an cunnart anns an do sheas caraid caomh a fir-phosda ga 'cur fo ghluasad, cha robh teagamh aice 'n a cumhachd fein, agus làn d' an bheachd so gun chead gun chomhairle, chuir i roimhe gu 'n togadh i oirre do bhaile-mor Venice, agus gu 'n tagradh i anns a' chuir as leth Antonio. Bha aig Portia caraid a bha 'n a fhear-lagha (is e Bellario a b' ainm da); sgrìobh i a dh-ionnsaidh an duin'-uasail so, a' cur an ceill gach ni mar bha, agus ag iarraidh a chomhairle agus aig a' cheart àm gu 'm biodh e cho math 's gu 'n cuireadh e ga 'h-ionnsaidh an fhalluinn a b' àbhaist da a chaitheamh an uair a bhiodh e a' tagradh aig a' mhòd. Thill an teachdaire le litrichean bho Bhellario ga 'seoladh mar dheanadh i, agus leis gach sìon a dh' fheumadh i g'a b-uidheamachadh air son na cùirt.

Sgeadaich Portia agus a bean-choimhreachd Nerissa iad fein ann an aodach-fhear, agus a' cur uimpe falluinn an fhir-lagha thug i leatha Nerissa mar chléirich; agus a' togail orra gun dail rainig iad baile-mor Venice, dìreach air latha na cùirt. Bha chuis dìreach a' dol a bhi air a gairm an lathair an diuc agus combhairlich a' bhaile ann an talla-mor a' mhòid, an uair a thainig Portia a stigh agus shìn i suas litir bho Bhellario anns an d' thuirt am fear-lagha ainmeil sin ris an diuc, gu 'n robh e fein a' cur roimhe tighinn air aghaidh a thagar as leth Antonio, ach gu 'n robh e air a bhacadh le tinneas, agus dh' iarr e gu 'n tugteadh cead agus cothrom do 'n sgrìobhadair og, uasal Balthasar (is e so an t-aium a thug e do Phortia) tagar 'n a àite. Cheadaich an diuc so, agus ioghnadh air cho og 's a bha coltas a' choigrich, agus i gu seolta grinn air a ceiltinn fo fhalluinn an fhir-lagha agus gruag fhada, bhàn air a ceann.

Thug cudthromachd a' ghnòthaich a ghabh Portia os laimh an tuilleadh misnich do'n mhnaoi-uasail àillidh sin agus an taice a dleasnaid ghabh i gun athadh, gun sgàth. Theann i an toiseach ri Shylock, an t-Iudhach; agus ag aideachadh gu saor, a reir laghannan na h-Eadailt, gu 'n robh lan choir aige air an dioladh a bha air a chur sios anns a' chumhnant, labhair i cho grinn mu iochd agus mu throcair 's gu 'n tugadh e maothachadh air cridhe sa bith ach cridhe cruaidh Shylock;

chuir i an ceill gu 'n robh trocair a' braonadh mar fhrasan sèimh nan speur a nuas air an talamh; mar bha beannachd dùbailt a' leantuinn trocair, a' beannachadh an tì a nochd agus an tì a fhuair trocair; mar thigeadh trocair do rìghrean na b' fhearr na an crùn, a chionn gu 'm b' aon de bhuidhean Dhe fhein trocair; gu 'n robh cumhachd an duine a tighinn dluth do chumhachd Dhe a reir 's mar bha e a' taiseachadh céartais le trocair; agus ghairm i air Shylock e a chumhachadh mar ghuidheamaid uile air son trocair, gu 'n tigeadh e dh' uinn trocair a nochdadh. Cha 'n fhaigeadh i smid fhreagairt bho 'n Iudhach ach tagradh air son an ùnlagh a bha air 'ainm-eachadh anns a chumhnant. "Nach 'eil e comasach an t-airgiod a phraigheadh?" arsa Portia. Thairg Bassanio an sin do'n Iudhach làn phraigheadh thairis is thairis; cha b' e mhain trì mìle bonn òir, ach de dh-òr na thoilicheadh e; rud a dhiult Shylock ag radh nach gabhadh e ni ach punnd de fheoil Antonio. Dh' aslaich Bassanio air an sgrìobhadair og gu 'n claonadh e an lagh anns an tomhas a bu lugha agus gu 'n caomhnadh e beatha Antonio. Ach fhreagair Portia gu smalanach, aon uair 's gu 'n rachadh lagh a shuidheachadh nach robh e comasach 'atharrachadh. An uair a chuala Shylock Portia ag radh nach gabhadh an lagh atharrachadh shaoil e gu 'n robh i a' gabhail a thaobh, agus ghlaodh e mach, "Tha Daniel fhein air tighinn a thoirt breith! O mo bhreitheamh og, glic, is tu is airidh air urram! Tha thu fada na 's sine na do choltas!"

Dh' iarr Portia an sin air Shylock an cumhnant a leigeil fhaicinn di; agus an uair a leugh i e thuirt i, "Tha an gealladh so briste, agus a reir mar tha mise ga 'leughadh tha coir aig an Iudhach air punnd de fheoil ri bhi air a ghearradh á uchd Antonio, lamh ris a' chridhe." Thuirt i agus i a' tionndadh ri Shylock, "Bi trocaireach; gabh an t-airgiod, agus ceadach dhomh an gealladh so a shracadh." Ach cha chluinneadh Shylock an-ìochdmhor iomradh air trocair; agus fhreagair e "Tha mi a' toirt mo mhionnan air gach ard agus iosal nach 'eil cumhachd ann an teanga an duine a tha comasach air mo ghluasad bho 'n ni sin a tha mi a' cur romham." "Ma tha sin mar sin," arsa Portia ri Antonio, "feumaidh tusa do bhroilleach a dheanamh deas air son na sgine;" agus am feadh a bha Shylock gu dian a' geurachadh na cuirce chum am punnd feola a ghearradh dh' fheoraich Portia de dh-Antonio, "A bheil diog agad ri radh?" Fhreagair Antonio gu sìochail, ciuin, nach robh a' bheag aige ri radh, a chionn gu 'n robh inntinn cheana leagte ris a' bhàs. An sin thuirt e ri Bassanio, "Fair dhomh do laimh, a Bhassanio! Slàn leat! na bi fo dhoilgheas air son gu 'n d' thainig am mi-fhortan so ormsa air do sgàth. Thoir mo bheannachdan do d' mhnaoi oig àillidh, agus innis di cho mor 's a bha mo ghradh dhuit!" Fhreagair Bassanio agus a' chridhe bronach làn, "Antonio, tha mi pòsda air mnaoi, a tha cho annsail agam ri m' bheatha; ach bu bheag leam mo bheatha, mo bhean, agus an saoghal gu h-iomlan ann an coimeas ri d' bheatha-sa. Chaillinn iad uile, dh' iobrainn iad gu leir do'n abharsair so air ghaol thusa chaomhnadh."

An uair a chuala Portia so, ged nach robh a' bhean-uasal chaomh idir diombach d' a fear-posda air son mar chuir e an ceill ann am briathran cho làidir, a ghaol agus a chomain do charaid cho dileas ri Antonio, ars' ise, "cha tugadh do bhean buidheachas duit, na 'n robh i a lathair agus do chluinntinn a tairgseadh e leithid sin." Dh' eirich an sin Gratiano, agus e toileach eiseimpleir a mhaighstir a leantainn, agus e a smaointeachadh gu 'm bu choir guth a bhi aige-san anns a' ghnòth-

Ceol.

LEIS AN URR. DONNACHADH MAC GILLEAIN.

'S binn caoirean nan caochan An aonach nam beann, 'Nuair tha 'n latha a' sgaioleadh ir aodann nan gleann;

'S binn co-sheirm na coille, Nan doire, 's nan stùc, 'S ro bhlasda an ceol e 'San og mhadainn dhrùchd;

'S binn naidheachd air caraid 'Chaidh fada air chuairt, 'S cha seirbhe guth leannain Dh' fhàs banail is suairc';

Ach tha ceol ann is uaisle 'Na bhudhaibh gu mor, 'S tha fàim ann is binne, 'S is grunn' air gach doigh;

Nach milis mar cheol e, Nach boidheach, nach binn, Guth chlag madainn Dhomhnaich, Nach sonraichte grunn?

Nach binn a' chruit-chiùil ud, Nach rùnach gach ial, An cridhe trom, brùite Ag ùrnaigh ri Dia?

Chuir Mi Cul ri Iollaraidh.

Rinneadh an t-oran so le Domhull Domhnullach, (Domhull mac Thormaid ruaidh) a bha 'n Catalon, do dh' Aonghas Friseal, a thàinig a nall air chuairt a Uidhist mu thuath 's a thill air ais a rithist.

'S math leam thu bhi sàbhailt thall, Sgrìobh gu grad ugam a nall, Innis dhomh an beagan rann Ciamar tha 'n t-àm an Iollaraidh.

Eirich agus tiugainn ó, Eirich agus tiugainn ó, Eirich agus tiugainn ó, Chuir mi mo chùl ri Iollaraidh.

Thoir mo bheannachd dhaibh gu léir, A dh' fhaodas feorach na mo dhéigh; Na 'm biodh cùisean math da réir, Gu 'm bithinn fhéin an Iollaraidh.

Na 'm biodh cùisean math air doigh, Chithinn an tir 'san robh mi og; 'S mi nach fhanadh ann ga m' dheoin As eugnabais coir an Iollaraidh.

Mile, mile soraidh buam Gu mo chàirdean deas is tuath, 'S gu mo nàbaidhean mu 'n cuairt, Tha sios gu bruaichibh Iollaraidh!

Gu bheil m' inntinn-sa cho luath, A siubhal thairis air a' chuan, Theid i 'dh' Uidhist 'chinn a tuath, Cha stad gu 'm bual i Iollaraidh.

Na 'm bithinn dlàth air Sir Iain Ord, 'S mi gu 'n aslaichinn da m' dheoin, Mi bhi 'n Uidhist a tigh'nn beo Air cuibhrionn choir an Iollaraidh.

Latha na Sabaid.

LEIS AN URR. DONNACHADH MAC GILLEAIN.

An là so nach tosdach 's nach ciùin! Is anail cia cùbhradh, neo-shearbh! Tha sàmhchair is fois air a ghnùis,

Tha gach ionad bha luaineach is làn, Gun iomradh air stàth no air sùrd: Mur cluinnear guth ùrnaigh no dàin A' direadh gu Ard-Rìgh nan dùl;

Tha 'n uiseag a' gleus a' cruic-chiùil, 'S am brùdhearg gu sunndach ri ceol, An smeorach 'n an comunn le sunnd, 'S an lon-dubh le sùrd mar bu nòs.

Nach aontaich gach teanga is beul Gu moladh le chéil' anns gach àit'; 'S nach aithris le h-aoibhneas an sgeul Tha ceangailt' gach ré ris an là:

Nach binn e, an ceol a tha 'm chluais! Nach fonnar, ro uasal is caoin! A' direadh gu flaitheanas suas Ard mholadh an Uain is a ghaoil;

'San teampull 'san comhlach a shlugh A mholadh cha 'n fhuar is cha chliùth, Tha Spiorad 'g an comhnadh gu luadh, A' gleusadh 's a' gluasad an cridh';

A chliùsan na faram nan teud Is binne gach ré agus ial; 'S a ghràdhban is milse gach ré Na mhill thig o 'n chéir tha do 'n bhial;

Tha 'm feasgar air ciaradh mu 'n cuairt, 'S gach creutair air gluasad gu tàmh, 'S air aghaidh a chruinne 'san uair Laidh tosdachd, laidh suain agus pràmh,

Cha chluinnear air anail nan speur Aon fhuaim a tha eutrom no trom; Laidh suain air an t-saoghal gu léir, Air fàireach, air réidhlein, 's air tom.

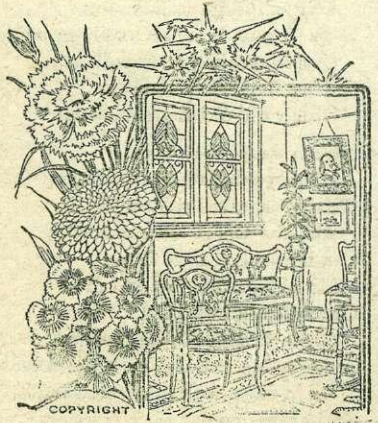
LÀSAN A PHAIDH.—B' fheadar dhuinn dòrlach math dhe na h-ainmean so fhàgail thairis gus an ath àireamh le cion àite 'san cuireamaid iad.

.....ANNS AN STOR UR..... LE STOC MOR DE DH Uaireadairean, de Sheudan 's de Ghloineachan Sula ANN AN TOGALACH MHC GUAIRE air Sraid Shearlot.

K. Bezanson,

Stor Sheudan agus Ghloineachan Sula.

Bidh fios chomhfhurtachd agad 'nad dhachaidh nuair a bhios gach airneis us grinneas air a thaghadh le rian agus tuigse. Agus 's e 'n ceud ni is coir aire fhaotainn am brat-ùrlair a theid air na seomraichean. Gheibh thu againne Brat-ùrlair is Airneis

dhe na seorsachan a's fhearr, agus gach ni eile air an cuir thu feum air son breaghachd do thaighe. Cuir a dh' iarraidh Leabhrair anns am bheil gach ni a tha sinn a creic air ainmeachadh. Paighidh sinn faradh do chearna sam bith de Cheap Breatunn.

Gordon & Keith, A. T. GRANT,Manager.

Nova Scotia Furnishing Co., LIMITED.

A chuideachd a's motha tha 'n Canada air son deanamh us creic

AIRNEIS - TAIGHE 'S BRAIT - URLAIR.

THA STOC MOR DAONNAN AGAINN AIR LAIMH 'NAR TAIGH-CEANNACHD AIR

Sraid Shearlot, - - - Sidni.

Tha sinn a' creic gach seors' innsridh air an cuirear feum am broinn taighe. Tha ar prìsean ceart. Taghail againn. "Ceannaich o'n Chuideachd a's Motha, 's caomhain t' airgead."

Table listing various items and prices under the heading 'Leabhraichean Gàilig'. Items include Gaelic books and their prices.

Table listing various items and prices under the heading 'NIALL MacFHEARGHAIS, Ceannaiche Taillear'. Items include books and their prices.

MANUFACTURERS LIFE INSURANCE CO..... PUBLISHERS "MAC-TALLA," Sydney, Cape Breton, Canada.

Ard-Ofis: TORONTO, CANADA. J. F. JUNKIN, Esq., Managing Director.

Tha a chuideachd so a creic 'policies' dhe gach seorsa thathar a cur a mach air son urras-beatha. Gheibhear gach fiosrachadh a dh' iarrar, agus na prìsean, bho C. W. SEMPLE, General Agent, Sydney, C. B. M. B. FERGUSON, Special Agent, Sidni. M. LEBETTER, Local Agent, Sidni Tuath.

Mac-Talla. Air a Chur a Mach Uair 'san Da Sheachdain. A PHRIS. Bliadhna,..... \$1.00 Tri Mìosan,..... .30 Sia Mìosan,..... .50 Cuirear am paipear gu luchd-gabhail ann am Breatunn, an New Zealand, 's an dùthchannan cein eile air son \$1.26 neo 5s. 3d. 'sa bhliadhna. Tha 'phris ri bhi air a phaigh-eadh toiseach na bliadhna. Biodh gach litir is eile air a seoladh gu PUBLISHERS MAC-TALLA, Sydney, Cape Breton.